

Emne nr. 84

FANGST

Med fangst menes her utsettelse av snarer, feller, sakser, utlegging av åte og bruk av forskjellige slags fallgroper med ledningsgjerder.

1. Kjenner man på Deres kanter til at utsettinga av fangstredskaper ble kunngjort i kirken?
2. Kjenner man til at det ble brukt noen innretning ned i fallgropen for å spidde dyret, hvordan var de og hva navn hadde de?
3. Når sluttet man å fange dyr i graver?
4. Var vegene i gravene kledd og hvorledes?
5. Fins det fortellinger om at man nyttet levende dyr som lokkemidler ved graven, og hvordan ble de plassert?
6. Vet man om når man begynte å bruke sakser, og hvem laget saksene?
7. Ble det brukt noen form for kunstige lokkemidler ved fangst, hvordan var de og hvordan ble de plassert?
8. Er det snarer av tagl, eller når sluttet en med det?
9. Fins det fortellinger om at folk før i tiden nyttet selvskudd, krutt, og kuler og hvordan er de innrettet?
10. Fins det fortellinger om at folk før i tiden nyttet selvskudd med pil og spjut og om hvordan de var innrettet?
11. Når begynte man å legge ut forgiftet åte, og hva slags gift ble brukt?
12. Hvordan artet ettersynet av slike fangstredskaper seg, smøring av sakser osv., og hvordan tar man dem bort igjen eller gjør dem uskadelige?
13. Var det noen regel om at snarer og sakser ikke skulle stå oppe søn- og helligdager? Som regel ble det nyttet forskjellige fangstmetoder for samme slags dyr. Vi ber om at De under omtalen av de ulike fangstmetoder også forteller om valget av terreng, om utsetningen av redskapet og beskriver redskapets ulik deler, deres materiale og navn.

Elg

14. Hvilke fangstmetoder har en hørt om, elggraver av ulike slag, elggård, elgdrag og elgled, stokk, snare?
15. Ble graven dekket over for eksempel med kvister som kunne tjene som åte?

Villrein

16. Hva ble det fortalt om fangst av villrein (bl.a. fangst med snare), og hvilke faste minner (fangstgjerder og fallgrav) fins rundt i marken etter den?

Hjort

17. Fins det fortellinger om at man fanget hjort, og hvilke fangstarter ble brukt?

Rådyr

18. Har man fanget rådyr og ved hvilke midler?

Hare

Medarbeidere som har svart på spørsmål 14 om haren kan hoppe over denne delen av emnelista.

19. Hva slags snarer (vippesnarer) brukte man for å fange harer, og på hvilke tid av året ble de nyttet?
20. Ble haren fanget ved hjelp av harestokk, harebås, graver i dyp snøfonn, saks, garn og forekom det andre fangstmetoder?
21. Hvilke metoder bruker man ennå i dag og hvem er det som driver med slik fangst (større barn og unggutter)?

Fugl

22. Ble tiur og røya fanget med snarer og hvordan ble disse satt opp?
23. Bygde man innretninger med køier hvor snarene ble plassert?
24. Ble andre fangstmåter nyttet og i tilfelle hvilke?

Orrfugl

25. Hendte det at orrfugl ble fanget med håv i snøen?

Rype

26. Var og er snarefangst vanlig?
27. Hvor mange snarer kunne en enkelt person ha?
28. Ble jerper, ender og gjess fanget, og ved hjelp av hva slags fangstmetoder?
29. Drev kvinnene også med snarefangst?

Sjøfugl

30. Hvilke fangstmetoder ble brukt, og blir noen av dem brukt også i dag?

31. Hvilken betydning har sjøfugler for økonomien, og hvordan var det i eldre tid?
32. Hvilken betydning hadde eggsanking i eldre tid, og hvordan er det nå?
33. Hvilken betydning hadde fjærsanking i eldre tid, og hvordan er det nå?
34. Hvordan ble fjær tatt vare på og anvendt i eldre tid og hvordan er det i dag?

Bjørn

35. Hvilke fangsinnetninger for bjørn kjenner De til fra Deres trakter?
36. Forekom det at man la saks i en særskilt innhegning med åte eller på steder hvor bjørnen hadde revet i hjel krøtter?

Ulv

37. Kan De fortelle om ulvegrav og stökk, hvordan de var laget og satt opp?
38. Hvor ofte så man etter ulvegravene?
39. Fins det gamle ulvegraver eller blir det vist steder hvor det skal ha vært?
40. Kjenner man til at ulv ble fanget med vippekrok påsatt åte?
41. Forekom det at man nyttet ulvebås i likhet med gaupebås?
42. Ble forgiftet åte brukt?
43. Søkte man til ulvehiet for å drepe ungene mens de var små?

Rev

44. Ble det fortalt om revetang, opprettstående planker eller bord med to eller tre spisser, mellom hvilke reven ble hengende etter frambena?
45. Var det almindelig å legge ut saks (glefsa, gleksa)?
46. Hadde fangstmennene flere enn en av disse, og ble de besøkt i tur og orden?
47. Ble snarer brukt til fangst av rev?
48. Brukte man forgiftet åte, hadde man et spesielt navn (for eksempel revekaka) og hvorledes var den tilberedt?
49. Ble fangstredskaper satt opp foran hiet?
50. Forekom det at man røykte ut reven fra hiet?
51. Forekom det at man gravde ut revehiet?
52. Brukte man å plyndre revehiet for unger?

Gaupe

- 53. Kan De beskrive en gaupebås?
- 54. Hvilke ande redskaper ble brukt til gaupefangst?
- 55. Forekommer gaupefangst ennå i dag?

Mårliknende dyr

Skogmår, røyskatt, snømus, ilder, jerv, grevling, oter, villmink.

- 56. Hvilke fangstmetoder brukte man på disse dyr i Deres trakter?
- 57. Hvordan ble villminken fanget?
- 58. Ble grevlingen fanget med garn?

Gnagere

- 59. Hva fortelles om fangstmetoder for beveren?
- 60. Ble ekornstokk brukt?

Utrydding av rotter kan ikke bli ansett som fangst i egentlig mening, men blir tatt med her fordi enkelte interessante fangstmåter har vært anvendt for disse dyrene.

- 61. På hvilke måter fanger og har man fanget rotter?

Sel

- 62. Ble det drevet selfangst, hvordan var fangstredskapene og hvor (for eksempel i elvemunning) ble de satt opp?

Rovfugl

- 63. Kjenner De til fangst av rovfugl, hvilke fugler gjaldt det og hvilke redskaper ble brukt?

Småfugler

- 64. Ble det drevet fangst av småfugler, og hva slags og med hva slags snarer?